

I. N. D. N. J. C.

CC. S⁷.
Disputatio Juridica
De
INJURIIS,
QUAM

Approbante amplissimo & nobilissimo
Iectorum in Illustri Academia Regio-
montana ordine,

P R A E S I D E
ADAMO RICCIO J. U. D.
& Professore Primario, &c. Dn. præceptore & fautore
suo omniobservantiae & honoris cul-
tu prolequendo.

Publicè examinandam exhibet
FRANCIS HERMANNUS von Puttkamer
Livonus.

In auditorio majori,
Ad diem April.

REGIOMONTI, Typis REUSNERIANIS,
ANNO CL. 156. XLVI.

Diligentissimo Juridice

PIPERI

Approposum est quod in libro

De mortuis et de vita post mortem

Qui dicitur de vita post mortem

Principia huius libri sunt de vita post mortem

in operibus de mortuis et de vita post mortem

Autem de vita post mortem

Principia huius libri sunt de vita post mortem

in operibus de mortuis et de vita post mortem

Quisquis Parentum, pro salute Natorum
Propter Camœnas exsulantium, vota
Piosq; fletus supputare confidit,
Maris ille guttas pulveremq; telluris
Ad calculos vocare nititur demens.
Nil vindicem æquè dexteram Dei arcessit,
Nihilq; tristes provocat magis diras,
Quám si juventus otioq; luxuq;
Preces Parentum mollis improba eludat.
Tranquilla si cuī conscientia est cordi,
Si quis perorat horridis senectutem
Vacare curis sorteq; anxia vitam,
Vacet malignæ noxiis juventutis
Morum sequutus innocentiam, seque
Scie ntiarum: nectare expleat dulci
Seu promat almam seu premat facem Titan.
Dum vegeta primulo igne mens adhuc feryet,
Rebusq; cunctis vernal apta descendis
Instarq; ceræ flexilis potest singi.
Qualis juventæ collocat dies pulcrè
PUTKAMMERVS, Parente digna propages,
Putkammeranæ vividum decus gentis.
Memor ille fidi Patris usque mandati,
Precumq; Matris fletuumq; largorum
Nihil Vacunæ se fatetur aut turpi
Debere Baccho, Cypridis nihil Nato.

Sed

Sed gnaviter se nunc scientia^e juris
Nunc civitatis optimè administrandæ
Indulget arti. Sæpe publicos solers
Profert in usus diligentiam privani,
Et Eruditis testibus sapit, quærens
Fausta probari voce Literatorum.
Vel hæ loquuntur istud affatim chartæ,
Injuriarum queis modosq; nodosq;
It explicatum vindicans decus justi,
Et multa legum pensitans ad examen.
Quis nolit illum clamitare felicem,
Parentibusq; gratularier talem?
Adeo fragilis est atque lubrica hæc ætas,
Ut, si quis hinc illæsus efferat gressum,
Minore non sit prosequendus applausu,
Quam navorbas puppis enatans syrtes.

SIMON DACHIUS.

CUM BONO DEO!

DISPV TATIO

De

I N J V R I I S.

THESES I.

Njuria ex eo vocata est, quod non jure fiat, seu quod jure & Justitia careat, quasi non juria, *l.i.pr. D. b.t.* Quemadmodum enim in compositione particula IN s̄epe aliās; ita & hic significatiōnē minuit: quamvis nonnunquam etiam eam augeat, ut in voce infractus & aliis.

Th. II.

Sumitur in jure nostro vel generaliter pro omni eo, quod non jure sit; vel specialiter, & iterum tribus modis: 1. pro culpa, ut in L. Aquilia damnum injuria datum accipitur. 2. pro iniuite, seu iniqua Judicis sententia. 3. & frequentius pro eo, quod sit contumelia causa, *pr. J. & l.i.D. b.t. Schneid. Rittershus. ad pr. J. b.* quā significatio hujus loci est.

Th. III.

In hac significatione injuria etiam s̄epe contumelia nominatur, *ut in l.17. §3. b.t. & passim alibi.* Neq; enim discri men illud, quod inter injuriam ac contumeliam Senec. lib. de Constant. Sapient. oq. facit, dum illam natura graviorem, hanc leviorē, & tantum delicatis gravem asserit, JCti agnoscent; Rittersb. d.l. Græcis dicitur *über pr. Inst. b.t. Germ. Schmack/ Schmähung/ Ehrenverleßliche Aufflag/ Schard. in Lexico Juris in verbo injuria.*

A

Th. IV.

Th. IV.

Definiri injuria potest, quod sit delictum, *Rub. jundt. princ. Inst. de Obligat. que ex delicto nascuntur*. plerumq; privatum l. 7. & ult. C. b. t. nonnunquam etiam publicum l. 6. D. b. t. l. 10. & ibi *Gothofred. C. de Episcopis & Clericis*, in alterius inviti, l. 1 §. 5. D. b. t. contemptum, infamiam, invidiam, vel pudorem *pr. Inst. l. 1. in fine pr. & §§. l. 15. §. 5. l. 38. D. b. t.* dolo malo l. 3. §. 1. seqq. D. b. t. admissum.

Th. V.

Divisiones injuriae præcipuae sunt I. quod injuria alia sit verba-
lis, (liceat ita loqui cum interpretibus) quæ verbis; alia realis, quæ
refit, l. 1. §. 1. D. b. t. de quo latius infra. II. Quod alia sit atrox seu
gravis, alia levis seu vulgaris, §. 3. & 9. *Inst. l. 7. §. 2. l. 17. §. 3. D. b. t.*

Th. VI.

Atrox injuria estimatur I. ex facto seu re ipsâ, ut si quis ab alio
vulneratus, vel fustibus cæsus, vel os alicui percussum sit, §. 9. *Inst. & l. 7. in fine D. b. t.* II. Ex magnitudine vulneris l. 8. D. b. III. Ex
loco vulneris, veluti si in oculo quis percussus fuerit, d. §. 9. *Inst. b. & d. l. 8. D. b. t.* IV. Ex loco in quo facta est injuria, ut si illata sit
in theatro, in foro, in conspectu Prætoris d. §. 9. *Inst. d. l. 7. §. fin. l. 9. §. 1. D. b. t.* V. Ratione temporis, veluti si injuria inferatur
tempore festivitatis, nuptiarum, convivii, ludorum, diebus festis,
interdiu &c. d. l. 7. §. 8. b. t. l. 4. C. cod. l. 16. §. 5. de panis. VI. & præ-
cipue ex personis tum facientibus, tum patientibus injuriam, ut si
injuriâ affectus sit Magistratus à subdito, parentes à liberis, patronus
à liberto, in dignitate constitutus à persona humili. d. §. 9. *Inst. b. & d. l. 7. §. ult. D. b. t.* homo liber a servo l. 17. §. 3. D. b. t. Hic
DD. etiam referunt injuriam factam Præceptori à Discipulo. Bo-
ter. class. 4. *Disput. 4. thes. 38.* quo facit illud Juvenalis Satyr. 7. *Dij*
Præceptorem sancti volvère parentis esse loco. Item injuriam inge-
stam fratri a fratre, hospiti ab hospite. Wurms. pract. observ. tit. 47.
de injuriis obs. 9.

Th. VII.

Injuria levis quæ sit, ex iis, quæ jam dicta sunt, facile intelli-
getur

getur: Quam enim injuriam atrocem non poterimus appellare, ea levis erit. arg. pr. *Infl. de his qui sui vel alieni Juris sunt l.1. §.5.* de stipul. *Prator. l.8. pr. de accusat.* quod tamen arbitrio Judicis astimandum statuo cum Bocero d.l. thes. 43. ubi ad hoc allegat *Mengchium.*

Th. VIII.

Circa injuriam porrò videndum est 1. quomodo ea inferatur,
2. Quomodo illata vindicetur.

Hic modus, hec nostro signabitur area curru,

Hac erit admissa mea terenda rotâ.

Th. IX.

Quomodo injuria inferatur, astimatur partim ex personis, injuriam cùm facientibus, tûm patientibus, partim ex injuria modo. Bocer. d.l. th. 4.

Th. X.

Injuriam posse facere eos, qui pati possunt, ait JCtus in l.3. pr. D. b. tit. Sed cùm hoc non sit perpetuum, uti in d.l.3. §.1. & 2. ostenditur, rectius fortasse dicetur, injuriam fieri non posse, nisi ab iis, qui doli capaces sunt, per d.l.3. §.1. & seqq. D. b. t.

Th. XI.

Non igitur injuriam facere possunt 1. bruta animalia per §.2. *Infl. & l.1. §.3. D.* Si quadrupes pauper fecisse dicatur, licet nobis nocere possint, ut ferrum, aut lapis *Sen. l.2. de ira c 26.* 2. furiosi l.3. §.1. D. b. t. l. 40. D. de R. f. Sed ii, qui, ut ait JCtus in l.14. de Officio Praesidis continuâ mentis alienatione omni intellectu carent: qui enim habent intermissionem, eo tempore posunt arg. l.20. §.4. D. qui testam. facere possunt. 3. Impuberes adhuc infantes, vel infantiae proximi d.l.3. §.1. D. b. t. §.9. *Infl. de inutil. stipul.* nam in pubertati proximis secus esse, ostendunt satis l.23. de furt. l. iii. de R. f. quamvis commiseratione etatis mitiori penâ pleciendi sint, cùm non ita in pueris, quemadmodum in majoribus, delicta puniri debeant,

A 2

c.pue-

c. pueris i. extr. de delictis puerorum. 4. Dormientes, per l.i. § 3. de
acquir. possess. c. unic. de homici. in Clement. Wefenb. in parati. ad
l.i. num. 4. Gail. 2. observ. 110. n. 39.

Th. XII.

Idem affirmandum de extremè ebrio, arg. l. ii. §. 2. de pauci.
l. 6. §. 2. de re milit. c. venter. diffinct. 35. c. sani c. inebriarunt. quæst. t.
caus. 15. modò casu quodam & inopinatò talis factus sit. Si quis
enim sciens prudensq; enormem ebrietatem contraxerit, aliud vi-
detur statuendum, maximè si is rixosus esse, & turbas excitare con-
siveverit, seq; ebrium tali vitio laborare non ignoraverit, per no-
tata à Gail. 2. observ. 110. num. 29.

Th. XIII.

Malè autem his adduntur à nonnullis prodigi, quos dolí in-
capaces æstimare perabsurdum fuerit, ut ait Bachov. ad Treutl. 2.
Diff. 30. tb. 6. lit. A. malè etiam ni fallor, irati, maximè ii, quorum
ira justo dolore non fuit excussa. arg. l. 5. C. b. t. l. 7. §. ult. ad l. Ju-
liam repetund. P. H. D. art. 137. junct. l. 7. ad l. Corneliam de Sicariis
& per ea quæ tradit Gail. 2. Obs. 106. n. 8. & seqq. quamvis mitiori
pœnæ interdum locum esse posse, non negaverim. Philip. Matth. 1.
ad l. 48. d. R. J.

Th. XIV.

Cæterum facitaliquis injuriā non solum proprio instinctu,
sed & concitatus ab alio. l. ii. §. 3. & 4. D. b. t. etiam Domino vel
patre d. l. ii. §. 5. l. 17. § 7. D. b. t. arg. l. 20. D. de O. & A. junct. l. 157.
de R. J. Wefenb. b. t. n. 5. & facit non solum per se, sed & per alium,
cui persuasit, mandavit, ut injuriā alterum afficeret. §. ii. Instit. b. t.
l. 5. §. 9. l. 11. pr. §. 3. & seqq. l. 15. §. 2. & 3. D. cod. delicto tamen inde
secuto d. l. 15. §. 10. D. b. t.

Th. XV.

Quod posterius etiam tunc verum esse puto, cum mandata-
rius, etiam si mandatum non accessisset, injuriā tamen nihilomi-
nus

nus facturus erat. Quando enim mandatum cadit in delictum, non est adhibenda distinctio, an mandatarius esset facturus vel non? ut ait Clar. s. sent. §. ult. q. 89. n. i. facit l. i. §. 4. D. de serv. corrupt.

Th. XVI.

Quod si à pluribus injuria sit exorta, singuli injuriam fecisse intelliguntur, & in solidum etiam tenentur, cùm tot sint injuriæ, quot personæ injuriam facientes, l. 34. D. b. t. Wesenb. d. l. n. 5. modo tamen plures per se injuriam ingesserint; secus si curaverint tantum, ut alius eam inferret, per l. 9. in fin. D. de Jurisdict.

Th. XVII.

Pati injuriam possunt homines liberi, etiam ii, qui injuriam facere nequeunt, ut furiosi &c. l. 3. §. 1. D. b. t. Servi verò licet contumeliam facere possint. l. 17. §. 4. D. b. t. l. 14. de O & A. ipsis tamen quā talibus, & hoc effectu, ut agerē possint, nulla injuria fieri intelligitur, §. 3. & ibi Gloß. Inst. b. t. cuius ratiō est in l. 32. de R. J. l. 3. in fine de Capit. minut.

Th. XVIII.

Patimur verò injuriam vel immediate in personis propriis, cùm directò nobis injuria infertur, sive coram præsentibus sive absentibus. l. i. §. 3. l. 15. §. 7. D. b. t. vel mediatae in persona alterius, cùm injuria alteri facta per consequencias in nos redundat d. l. i. §. 3. D. b. t.

Th. XIX.

Personæ istæ, in quibus mediatae injuriam patimur, sunt 1. servi, proprietate vel in totum vel ex parte nostri, §. 3. & 4. Inst. b. t. etiamsi alius in illis usum fructum habeat, aut eos bonâ fide posse deat, §. 5. & 6. Inst. l. 15. §. 47. D. b. t. ita tamen, si quid atrocius in eos commissum fuerit, vel quod aperte ad contumeliam nostram spectet, licet non sit atrox. l. 8. C. b. t. d. §. 3. & ibi gloß. Schneidw. Inst. cod.

Th. XX.

2. Liberi homines, & servi alieni, bonâ fide nobis servientes, item

item servi, in quibus usum fructum habemus, eo casu, quo in contumeliam nostram injuriis onerati fuerunt, d. §. 6. Institut. & d. l. 15.
§. penult. D. b. t.

Th. XXI.

Sed cum hodiè vetus illa servitus inter Christianos ferè sublata sit, queritur, an etiam hodiè per famulos, ancillas, aliasq; personas liberas, quarum operâ utimur, injuria nobis fiat? Quod affirmatur, si personæ istæ in contumeliam nostram injuriose tractata fuerint. arg. d. §. 6. Inst. & d. l. 15. §. pen. D. b. t., Schneidw. ad §. 5. & 6. Inst. b. t. n. 2. & DD. plerig; teste Schultz. in Synopsi ad hunc tit. lit. H.

Th. XXII.

Ex eodem fundamento porrò DD. recte videntur concludere, per injuriam satelliti vel iubido, Vasallo, Monacho impositam, Magistratum, Dominum Feudi, Abbatem contumeliâ affectum censeri, si in contemptum & contemplatione Magistratus, Domini Fendi, Abbatis satelles vel subditus, Vasallus, Monachus injuriis exagitatus sit, alias minimè. Schneid. d. l. n. 4. Wesenb. d. l. n. 6.

Th. XXIII.

3. Liberi in potestate nostra existentes, §. 2. Inst. l. 1. §. 3. b. t. etiam si eis volentibus injuriam sum quid contingat, d. l. 1. §. 5. D. b. t. 4. Uxores, dd. ll. 5. Sponsæ, l. 15. §. 24. D. b. t. 6. Nurus, quarum mariti in nostra potestate sunt, d. §. 2. Inst. & d. l. 1. §. 3. b. t. modò injurians sciat, eos, quibus injuriam infert, tales personas esse, licet in quorum potestate, vel quorum uxores, sponsæ, nurus sint, ignoret. per l. 1. §. 8. l. 18. §. pen. & ult. D. b. t. Schneid. ad §. 2. Inst. b. t. n. 6.

Th. XXIV.

Unde apparet, per unam contumeliam quatuor nonnunquam personis injuriam infligi posse, veluti si ea fiat filiæ familiæ, que nupta est filiofamilias, quo casu & mulier, & ejus pater, & maritus, & hujus pater injuria afficitur; d. §. 2. Institut. & d. l. 1. §. 3. D. b. t.

Th. XXV.

Th. XXV.

Extra dictas, in thesi 24. personas si cognatis vel affinibus nostris injuria illata sit, ea quoad effectum agendi regulariter ad nos non spectat, ne quidem contumelia fratri vel sorori, patri vel matre facta, arg. ex. d. §. 2. ibi, per liberos suos, quos in potestate habet. *Inst. b.t.* argumento à contrario ducto, quod in jure *Inst. & D.* validum esse DD. attestantur, quotiescumque propria ratio, aut expressi non repugnant textus. facit præterea l. 17. §. ult. D. b.t. *Rittersh. & Schneid. ad §. 2. Inst. b.t. Bachov. ad Wesenb. n. 6. Boer. d. l. tb. 11.*

Th. XXVI.

Sic nec injuria marito vel sponsō inusta, uxori vel sponsae ejus ullam parit injuriarum obligationem, d. §. 2. *Inst. l. 2. D. b.t.* quamvis accidere interdum possit, ut ista uxorem vel sponsam quoque contingat, veluti si alicui objiciatur, quod sit meretricis maritus aut sponsus, quo casu uxor vel sponsa in propria persona injuriā lacceratur. *Schneid. ad §. 2. Inst. b.t. n. 14. Bachov. ibi insinuari.*

Th. XXVII.

7. Et ultimō defuncti, quibus aut hæredes, aut bonorum possessores extimus, ut, si eorum cadaveribus, funeribus, aut ossibus injuria inferatur. l. 1. §. 4. & 6. D. b.t. l. 8. pr. de relig. & sumpt. fun. vel fama laceссatur. d. l. 1. §. 4. vers. idemq. D. b.t. vel statuae in monumentis positæ saxis cædantur, l. 27. D. b.t.

Th. XXVIII.

Modus inferendæ injuria est, quod injuria fiat vel verbis, vel re seu facto. l. 1. §. 2. D. b.t. Verbis iterum aut ore prolatis, aut in scripturam redactis. Malo enim cum Suth. *differt. 16. ap. 152. Gail. 2. obs. 104. Bachov. ad §. 1. I. b.t. Wesenb. d. l. n. 3. Boer. d. l. tb. 28.* injuriam scripto comprehensam, sub injuria verbali comprehendere, quām cum Rittershusio & aliis nonnullis separatam ab ea speciem consti-

constituerere. Re etiam aut in corpus, aut extra corpus, *Treutl. 2.*
diss. 30. ib. 5. lit. D. & E.

Th. XXIX.

Verbis ore prolati injuriā fieri dicitur, generatim quidem, cum in aliquem non modō nominatum, sed etiam indicatum saltem verba contumeliosa seu probrosoa pronunciantur, sive ista verba delictū aliquod commissum, vel in genere, vel, quæ injuria atrocior est, in specie denotent: Sive non quidem delictū denotent, aliquem tamen contemptibiliorem reddant. *Wesēnb. d. l. n. 8.* quod si fiat pluribus verbis cum vociferatione in cœtu, vocatur convitium, vocabulo strictè sumptuō: sin fecus, maledictum, *l. 15.* *§. 4. 11. 12. D. hoc tit. Bocer. d. l. thes. 29. Hillig. ad Donell. 15. comment. 24. l. C.*

Th. XXX.

Speciatim verò, si quis aliquem appellat delatorem seu proditorem, *l. 3. C. b. t.* homicidam *l. 5. C. b. t.* latronem, adulterum, furem, nebulonem, scurrām, spuriū, cæcum, claudum, mendicūm, *Donell. d. l. Wesēnb. d. l. Rittersb. & aliij ad §. 1. Inst. b. t.* seruum, qui sit liber *l. 11. §. fin. D. b. t. l. 9. 10. C. b. t.* debitorem suum, qui nihil debeat, *l. 15. §. 33. D. b. t.* plebejum, qui sit nobilis. *Ritterb. d. l.* si quis alicujus sive masculi sive foeminae, non meretriciā vel ancillari, sed debitā veste induitæ, pudicitiam blandis verbis attentet, seu ex persona pudica impudicam facere tentet. *§. 1. Inst. b. t. l. 9. §. ult. l. 10. l. 15. §. 15. & 20. D. b. t.* si quis turpibus saltem verbis ad virginem vel matronam utatur. *d. l. 15. §. 21. D. b. t.* si quid, quod pudorem alicujus lœdat, publicè cantet. *d. l. 15. §. 27. D. b. t.* si quis nullā injuria lacessitus, mentiri aliquem dicat. *Wesēnb. b. n. 28. Bocer. tb. 30.* si quis alteri mala ac diras imprecetur, veluti: ut furca suspendatur, rotâ frangatur, peste corripiatur, *arg. d. l. 15. §. 5. & 6. D. b. t. C. J. A. ad tit. de injur. tb. 5.* si quis alicui dicat, tu es vir honestus scilicet, vel si de quopiam absente per ironiam dicat, ille est vir bonus, eruditus advocatus, peritus Medicus, eximus Philosophus. *C. J. A. d. l. & aliis ejus generis verbis,*

Th. XXXI.

Th. XXXI.

Verbis in scripturam redactis sit injuria, cùm verba injuriosa non quidem ore proferuntur, sed tamen quoquo modo scribuntur. *Vult. f. R. l. i. c. 49. num. 14.* quo modo injuria facta in specie famosus libellus rubr. D. b. t. rub. & l. un. C. de famosis libell. carmen famosum. l. 21. pr. D. de testibus l. 18. § 1. D. qui testamenta facere possunt, appellatur, non quidem quòd verè inurat infamiam argum. d. l. un. C. de famos. libell. sed quòd hoc agat, quantum in se est, injurians. Hodie vocatur Pasquillus, quod Romæ ad truncam Pasquini cuiusdam statuam libelli famosi affigi soleant. *Hiller. ad Donell. 15. com. 24. D.*

Th. XXXII.

Delicti autem famosi libelli aliquis reus fit, librum, carmen, historiam, vel aliam scripturam infamatoriam componendo, scribendo, edendo, dolomalo faciendo, quòd quid eorum fieret, inventum quovis modo divulgando, sive utriusq; tam authoris quam diffamati, sive alterius, sive neutrius, nomen adscriptum sit. §. 1.
Inst. l. 5. §. 9. l. seq. D. b. t. l. un. C. de famos. libell.

Th. XXXIII.

Re injuria in corpus fit, cùm alicujus corpus contumeliosè tractatur, ut si quis vulneretur, §. 9. *Inst. b. t.* verberetur, vel pulsetur, §. 1. *Inst. l. 1. §. 2. l. 5. in pr. & §. 1. D. b. t.* si stuprum alicui inferatur, l. 25. D. b. t. vel si pri causa in aliquam personam irruatur. *Bocer. d. l. tb. 26.* si mens alicujus medicamento, vel alio quo puta amatorio poculo alienetur, l. 15. pr. D. b. t. junct. l. 38. §. 5. D. de penis, si quis simo corrupto perfundatur, coeno aut luto obli niatur, l. 1. §. 1. de extraord: crimin: si alicui barba expiletur & vestis scindatur, sicut Legatis Regis Davidis factum est à Rege Ammonitarum, 2. *Sam: 20.* & aliis multis modis.

Th. XXXIV.

Reinjuria extra corpus fit, quando citra corporis laisionem

B

ali-

alicui aliquid contingit, quod ad ipsius infamiam pertineat, veluti si janua alicujus effringatur, leg. 53. pr: D. de furt: domus vi introeatur, §. 8. Instit: l. 23. D. b. t bona, vel res unia tanquam debitoris, cum non esset, occupentur, §. 1. Instit: l. 15. §. 31. D. b. t. si quis matrem familias, aut praetextatum praetextatam contra bonos mores adsestatus fuerit, d. §. 1. Instit: h. t. aut comitem ejus abduixerit, vel saltem appellaverit, seu etiam adsestatus fuerit, l. 1. §. 2. l. 15. §. 15. & seqq: D. b. t. si quis aliquem non quidem pulsaverit, verum manus adversus eum levaverit, & sèpè terroruerit, quasi percutitus, l. 15. §. 1. D. b. t. si quis vexandi causa aliquem in judicium vocet, l. 13. §. 3: D. b. t. si creditor à debitore solvere parato solutionem recipere nolit, sed fidjussores in injuriam ejus interpellet, l. 19. D. b. t. si creditor domum absensis debitoris propriâ authoritate signaverit, l. 20. D. b. t. si quis aliquem prohibeat uti vel re suâ pro lubitu & arbitrio, vel rebus publicis, tanquam publicis, l. 13. §. fin. l. 24. D. b. t. l. 25. de act: empt: si Magistratus aliquem in justè in carcerem conjiciat, per: l. 32. D. b. t. Si quis alicui aquas contumeliosè spurcat, fistulas, lacus, quidvè aliud contamineat, l. 1. §. 1. D. de extraord: crimin: si litigator judicem aut arbitrum sine causa spernat, l. 9. in fin: l. 10. & seq: D. de recept: qui arbit: si quis reculset idoneos suscipere fidjussores, l. 5. §. 1. qui satid. cog. si quis literas alicujus signet, resignet, legat, celet, l. 41. D. adl. Aquil: si quis ad alterius contumeliam lingvam exserat, oculos distorqueat, medium digitum alicui ostendat, ciconiam pingat, Ritter: b. ad §. 1. Instit: h. t. si quis ad ignominiam alterius, ueste aliquâ, quam non licet ei gestare, utatur. Schneid. ad §. 1. Instit: h. t. si quis personam vel bona alicujus iniquè detinuerit, aut arresto præcluserit. Videantur alii modi in l. 15. §. 27, 30, 32. l. 22. l. 37. l. 38. l. 39. l. 44. D. b. t. l. 6. ad leg: Julianam de Adul:

Th. X XXV.

Cæterum quemadmodum alias delicta ex animo committentis aestimantur, & voluntas ac propositum delinquentis maleficia distingvit, l. 53. pr: de furt: l. 14. ad Leg: Corn: de sciar: ita etiam injuria, quoquaque modo fiat, animum injuriandi & contumelie

meliora inferenda semper requirit, nec sine affectu facientis unquam consistit, l.3. §.1. D. h. t. unde & Senec: l.2. de ira cap. 26. ait: nulla est injuria, nisi à consilio profecta.

Th: XXXVI.

Non ergo facit injuriam, qui alterum percutit aut per jocum, aut dum certat, aut dum eum servum suum esse existimat, aut cum servo suo pugnum ducere vellet, l.3. §.3. & 4. l.4. D. b. tit: qui jure publico vel suo utitur, l.3. §.1. D. b. t. l.5. de R. f. aut jure potestatis aliquid facit, d. l.3. §.6. l.33. D. b. t. modò non excedantur officii fines, l.32. & ibi Gothof. D. b. t. qui non ad ultionem, sed ad defensionem vel vitae vel pudicitiae vel existimationis, vel juris sui, modo tamen servato, injuriosum quid committit, per l.3. D. de J. & J. l.1. §.4. ad leg. Corn. de sic. l.25. de Procur. l.45. §.4. D. ad leg. Aquil. Ex quo DD. nonnulli inferunt excipientem in judicio contra testes, quod sint falsarii, improbi, criminosi &c. non solum si id probaverit, sed etiam si non probaverit, injuriarum tamen non teneri. Fachim. g. controv. 13. quibus tamen quod ad posteriorem causum attinet, simpliciter assentiri nequeo, per ea, quae tradit Schneid. ad §.1. Inst. b. t. n.17. Gail. 2. obs. 101. n.7.

Th: XXXVII.

Animus autem injuriandi semper præsumitur adfuisse, quoties id, quod dicitur aut sit, vel natura sua, vel moribus contumeliosum est: cui præsumptioni tamidu statur, donec probetur contrarium, l.5. C. b. t. Sutk. disserit. 16. Aphor. 57. Gail. 2. obser. 106. min. 10. Trektl. 2. disput. 30. th. 5. lit. B. quod per juramentum purgationis regulariter fieri non potest, sed saltē nonnunquam ex æquitate, consideratis personis, & aliis injuriæ circumstantiis, per notata à Gail. d. observ. 106.

Th: XXXVIII.

Ethæc conclusio etiam tum procedit, cuu quis de contrario animo protestatur, vel præfatione honoris utitur, sive protestatio

tio illa & honoris præfatio injuriam præcedat, sive eam sequatur,
per ea, quæ tradit Gail. 2. obser. 101. n. 1. 23. Schneid. ad §. t. Inst. b. t. n. 8.
Wesenbec. b. n. 8. Treutl. d. l. lit. G.

Th. XXXIX.

Quin licet illud, quod alicui objicitur, omnino ita se habeat, injuria tamen adhuc facta censetur, nec veritas convitii injuriantem excusat. l. 3. ibi. nam si vere voces sint, nec ad libidinem der clientelas effuse, C. de offic. Reclor. provin. Wesenb. b. n. 8. Treutl. d. l. Gail. 2. obf. 99. n. 2 seqq. Mynsing. 4. obf. 4. n. 1.

Th. XL.

Quandoque tamen præsumptionem istam reperimus cessare, & ab aliis fortioribus conjecturis excludi: veluti si parentes liberos, mariti uxores, patroni libertos, præceptores discipulos, propinqui seniores propinquos juniores objurgent, aut coercent, seu castigent: nam illud magis emendandi & corrigendi, quam injuriandi animo facere censemur, nisi atrocitas facti aliud svadeat. l. un. C. de emendat. propinq. l. 7. §. 2. 3. l. 11. §. 7. 8. D. l. 6. C. h. t. l. 13. §. 5. D. locat. l. 5. §. ult. D. ad legem Aquil. Gail. 2. obf. 106. n. 6. C. J. A. ad bunc tit. th. 12. n. 37. seq. Si astrologus, vel qui aliquam illicitam divinationem pollicetur, consultus aliquem furem dicat, qui non est. l. 15. §. 13. D. h. t. non enim infamandi, sed artis suæ exercendæ causâ id videatur fecisse. Item si alicui delictum aliquod objiciatur, quod detegi Reipubl. interfit. l. 18. pr. D. h. t. quo tamen casu, si probari possit, animum injuriandi adfuisse, neq; criminis enormitas, neq; veritas objicientem excusat. l. 5. C. h. t. l. 3. C. de off. Reclor. provinc. facit. c. cum. minif. 14. c. relegentes 45. cauf. 23. qu. 5. Suth. dissert. 16. aphor. 59. Gail. 2. obf. 99.

Th. XLI.

Quod si id, quod dicitur, aut sit, naturâ suâ, aut moribus injiosum non sit, tunc actor probare compellitur animum injuriandi, quod nisi fecerit; reus absolvetur. l. 2. D. l. 23. C. de prob. l. 4. C. de edendo. Treutl. sup. alleg. loc.

Th. XLII.

Th. XLII.

Vidimus ita hactenus, quemadmodum injuria inferatur: explicandum nobis jam porrò est, quomodo ea illata vindicetur, quod sit vel extra judicium, vel in judicio.

Th. XLIII.

Extra judicium vindicatur injuria illata maximè per retorsionem, cum quis injuriam verbalem sibi illatam in ipsum injuriantem retundit; quæ si legitimè facta sit, eà utentem injuriarum teneri nego cum *Suth. dis. 16. aphor. 56. Fatchin. 9. controversial. 12. Gail. 2. ob. 100. Mynsing. 5. ob. 17.* licet non desint, qui contradicant, quos adducit *Fatchin. d. l.*

Th. XLIV.

Legitimè autem facta retorsio censetur, si aliquis eam usurpet, non alia quam honoris sui tuendi causâ, quod DD. inde aestimant, si fiat 1. ad objectionem non veri, sed falsi criminis, *C. J. Arg. ad h. t. tb. 16. num. 3.* 2. non ex intervallo, sed in continentia, *argum. l. 12. §. 1. ibi, mox D. quod uictus causa, l. i. & ibi Dd. C. unde vi.* Quare si quis absens injuriâ affectus sit, statim re cognitâ, cum commodè potest, injuriam retorquere debet; quod hodie per notarium & testes singulariter ad id convocatos fieri solet. *Bocer. d. dis. tb. 45. & seq. Coll. J. Arg. ad h. t. tb. 19. num. 4. & 8.* 3. Illis tantum verbis, quæ non ad ultionem, sed ad excludendam injuriam illatam tendunt: qualia sunt: Istud tu mentiris, ut fur ac sceletus: ejus delicti, quod tu mihi objecisti, tamdiu te reum judicabo, donec de eo abs te convictus fuero: Tu verò hoc loqueris, non ut vir, honestus, & verax, sed tanquam impudens & injuriosus, mendax & calumniatot. Solches redest du / nicht wie ein wahrhaftiger vnd redlicher Mann/ sondern als ein wissenschaftlicher verlegener Ehrendieb. *Bocer. d. tb. 45.* Quod si quis eum, à quo e. g. fur aut latro appellatus fuit, vicissim furem aut latronem appellat, excusans non est, sed uterq; & provocans, & provocatus injuria obnoxius

xius est: quamvis hic mitius puniri debeat, quod justum animi dolorem temporare difficile est, l.38. §.8. D. ad leg. Jul. de adult. Myns. d. obs. num.3. Gail. d. obs. n.9. & 10. Schneid. ad S. I. Inst. b. t. num. 12. & ad §. m. bone fidei Inst. de Action. n. 24. & seqq. C. f. A. b. th. 19. n. 3.

Th. XLV.

Rerorsione ita legitimè facta, replicare provocanti contra non licet. Bocer. in annot. ad d. tb. 45. lit. F. retorsionis enim retorsio in communi praxi rejicitur. Coll. J. Arg. ad h. t. tb. 23. Quod si innocentia sub specie retorsionis mentita, uti loquuntur, dicta sit, aliud dicendum videtur. Coll. J. argum. d. l.

Th. XLVI.

In judicio vindicatur injuria illata per actionem injuria- rum cum rei persecutoriam, tum poenalem: quarum tamen neutra locum habet, si laesus jam retorsione usus sit, quippe cum per hanc injuria in injuriante quasi transferatur, & reatorquens se ipsum vindicem & judicem faciat. Locam. quest. Just. 354. Bachov. ad Treutler. 2. disputat. 30. thes. ult. in fine.

Th. XLVII.

Aetio injuriarum rei persecutoria, est actio ad palinodiam, seu recantationem, seu reclamationem, aufz einen Widerruff / non legibus nostris, sed consuetudine primu[m] introducta, ac postea ab Imper. Carolo V. in ordin. Cam. Augustana part. 2. titul. 28. §. vnd sonderlich. comprobata, quae tendit non ad poenam aliquam, sed simpliciter ad restitutionem honoris, quem vulgus errore quodam per injuriam auferri existimat. Locam. quest. Just. 353. Bachov. ad S. 7. Inst. b. t. & ad Treutler. d. tb. A. Schulz. in synopsi Instit. ad b. t. l. I.

Th. XLVIII.

Ex quo sequitur, I. actionem hanc non esse criminalem, sed civilem. II. posse eam cum actione injuriarum poenali cumulari, & vel

& vel cum ea, vel post eam institui. arg. l.7. §.1. de condic. furt. Locam. d. quest. 353. Bachov. ad Treutl. d. l. Gail. d. obj. 65. Mynsing. 2. obj. 98. III. ad palinodiam urgeri non posse crimen objectum probare paratum: ad nullam enim famæ restitutionem teneri quis potest ei, qui famæ jure jam privatus est: absolumq; est, ut, qui verum dixit, id recantet. Hillig. ad Donell. 15. Comm. 24. H.

Th. XLIX.

Actio injuriarum pœnalis iterum duplex est: una ex praetoris jurisdictione constituta; & altera ex jure civili, specialius sive dicto, profecta: quia cum illa generalis est, & pro qua cunctæ injuria sive verbali, sive reali moveri potest, l.15. §.25. 27. l.5. §.6. D. §.7. & seqq. Inst. b. t. Bocer. d. l. th. 57. Schneid. ad §.7. Inst. b. t. Treutl. d. disp. th. 6. lit. G. haec specialis, in quibusdam injuriæ speciebus locum habens, veluti si quis pulsatus verberatusve domusve ejus, quam inhabitat, vi introita sit: quibus casibus lex Cornelia actionem introduxit, d. §.7. Inst. l.5. pr. §.1. & seqq. D. b. t. quæ etiam ex J. C. torum interpretatione competit, si manus saltem adversus aliquem, quasi vapularum, levata sint. l.15. §.1. D. b. t. Bocer. d. l. Duaren. ad h. t. cap. t. item si quis librum ad infamiam alicujus pertinentem scripsiterit, composuerit, ediderit, dolosè malo fecerit, quò quid eorum fieret, quo casu actio prodita est, cum ex eadem lege Corneliâ (vel fortassis aliâ; id enim incertum esse ait Duar. d. l.) l.5. §.9. D. b. t. tum ex constitutionibus Impp. l. un. C. de famos. libell. sicut etiam actio ex iisdem competit in casu, l.10. C. de Ep. & Cleric. si quis sine scriptura aliud quid, ut picturas, imagines, in notam alicujus produxerit: adversus quem agi poterit ex SCto, d. l.5. §. penult. D. b. t. superioris legis, quæ de famosis libellis loquitur, supplenda & interpretanda causa facta. Duar. dict. loco.

Th. L.

De omni autem injuria actio competit vel civilis vel criminalis, §.10. Inst. l.37. §.1. D. b. t. non quidem cumulative, sed electivæ, ita ut civilis actio consumat criminalem, & haec vicissim illam, l.6. l.7.

l.7. §.1. D.b.t. cùm utrāq; tendat ad vindictam, *l.2. §.4. D.d. collat.*
neq; æquum sit, ut unum delictum, variis poenis coercatur, *l.4i. D.*
de pœnis l.14. de accus. Wœ/enb. bic n.14. Treutler. d. thes. 6. H. Gail. l.6.
obseru. 65. num. 1.

Th. LI.

Civiliter actio injuriarum poenalis institui dicitur, cum actor
injuriam æstimat, & poenam pecuniariam sibi adjudicari petit,
Treutl. d.l. Gail. d obf. n.2. quam æstimationem judex sequitur, vel
minoris rerum condemnat, prout ei æquum videbitur, *§.7. Inst. l.17.*
§.2. l.37. §.1. D.b.t. consideratæ secundum tempus injuriæ illatae, *l.2i.*
D.b.t. l.1 pr. & §.1. ac. seq. D. de pœnis: personarum dignitate, vitæq;
honestate, *d. §.7. Inst. b.t.* & injuriæ illatae qualitate, utrum videlicet
ea atrox sit, an levis: cùm illa tanquam major & contumeliosior,
§.9. Inst. l.7. §.7. l.17. §.3. D.b.t. majorem etiam poenam mereatur,
C. f. Arg. ad. b.t. th. 28.

Th. LII.

Quod si reus propter inopiam æstimationem injuriæ pecu-
niariam solvere non possit, in corporalem poenam hæc convertitur,
l.35. D.b.t. ut ita, qui non habet in ære, luat in corpore: quod in de-
lictorum causis generaliter obtinet, *l.1. §. ult. D. de pœnis l.7. §.3. de*
Jurisdiçt. l. ult. de in jus vocand. Bachov. ad Treutl. th. 6. lii. G. & H. ne
tenuioris fortunæ hominibus ad delinquendum fenestra aperiatur.

Th. LIII.

Civilis injuriarum actio semper privatum est judicium, &
datur saltē ei, qui injuriam passus est: & prætoria quidem com-
petit, sive eam, quis passus sit immediatè in propria, sive mediatis
in alterius persona; Ea verò, quæ ex lege Cornelia descendit, pro-
pterea quod aliquis pulsatus, verberatusve, domusve ejus vi introi-
ta sit, tum demum locum habet, cùm aliquis per se injuriæ affectus
fuit, *l.5. §.6. D.b.t.*

Th. LIV.

An verò hæc actio cedi alteri possit, inter DD. queritur. Sed
magis nobis arridet affirmantium opinio, propterea quod omnis
obli-

obligatio & actio alicui competens regulariter cedi possit. *I.4.D.1.3.*
I. ult. C. de hered. vel acti. vend. nec usquam actio hæc injuriarum
excepta reperiatur. *Bocer. d. diff. th. 58. Wesenb. hic. n. 13. Goshof. ad*
d. 1.4.D. de hered. vel acti. vend.

Th. LV.

Criminaliter actio injuriarum intentatur, cum petitur, ut
vel poena corporalis reo infligatur, vel etiam pecuniaria fisco appli-
cetur, non autem, ut actori quicquam præstetur. *Treutler. & Gail.*
allegat sup. ll. & viri quidem illustres, quiq; super eos sunt, eorum-
quæ uxores ac liberi, masculini sexus vel filia, patribus aut maritis
illustribus adhuc superstibus, actionem injuriarum criminaliter
& persequi & suscipere etiam per procuratores possunt; cæteri ve-
rò minimè. *§.10.Inst. I.ult. C.b.t.* quod tamen moribus hodie non
ita semper observari, testatur Treutl. *d.l.*

Th. LVI.

Criminalis injuriarum actio privatum quoq; regulariter
est judicium; interdum autem etiam publicum, & cuivis è popu-
lo exsecutio ejus datur, secundum *§.1.Inst. de publ. jud.* ut si agatur
1. de famosis libellis, epigrammatibus, aliové quo sine scriptura ad
infamiam alicujus producto. *I.5. §.9. & seq. l.6.D.b.t.* 2. Si quis in
Ecclesiam Catholicam irruens, sacerdotibus & ministris, vel ipsi
cultui ac loco injuriam fecerit. *leg. 10. C. de Ep. & Cler.* 3. Si quis
pulsatus aut verberatus, aut domus ejus vi introita sit. *argum. l. 12.*
§.fin.D. de accus. junct. l.2. §.32. ubi Gathofr. de O. J. Pacius in anal. C.
ad hinc tit. n.9. Bocer. d. diff. th. 63. quod postremum tamen hodie
non amplius obtinere, statuunt Vultejus *ad §.10.Inst.b.t.* Treutlerus
d. th. 6.lit. F. Cujacius in parat. *C. ad b.t.*

Th. LVII.

Pœna injuriarum, si criminaliter privato judicio agarur, ex-
traordinaria, & modò levior, modò gravior est, pro modo delicti
C & per-

& personarum. §.10. *Inst. l.43.* & l.ult. *D.b.t.* ac plerumq; qui humilio-
ris loci sunt, fustibus subjiciuntur; cæteri verò vel exilio tempo-
rali, vel interdictione certæ rei coërcentur. *d.l.ult. D.b.t.* si inten-
tetur publicum judicium, reus in poenam lege definitam conde-
mnatur. *l.8. de public. judic.*

Th. LVIII.

Et quidem, qui libellum famos. scripsit, composuit, edidit &c.
jubetur ex lege esse intestabilis. *l.5. §.9. D.b.t.* sicut & ex SCto ille, qui
epigrammata, aliudvē quid sine scriptura in notam alicujus produ-
xit, aut emendum vendendum vē curavit. *d.l.5. §.penult. D.b.t.* Ex
constitutionibus porrò Impp. poena ejus delicti capitalis est. *l. unic.*
C.defam.libell. sed ex *constit. crim. Carol. V. art. 110.* hodie distingvi-
tur, ut, si crimen objectum falsum sit, poena talionis teneat; sin ve-
rum, arbitrio judicis locus sit.

Th. LIX.

Injuria sacerdotibus vel ministris sacra facientibus, vel divi-
no cultui, vel ipso loco sacro facta, capitaliter punitur, *ex. l.10. C.de*
Episc. & Cleric. quam corrigit Novella 123. c.31. *Auth. sed novo jure,*
& ibi Gloß. C. titul. Ex lege Cornelia si publico judicio agatur de
eo, quod quis pulsatus aut verberatus domusvē ejus vi introita sit,
reus, si homo liber sit, partis tertiae bonorum publicatione, puniri
videtur. *arg. l.12. §.ult. in princ. junct. vers. item Cornelius. D. de accus.*
si servus, extra ordinem duriori poenā plectitur, *d.l.12. §.ult. in fin. D.*
de accus. *Bocer. d. disput. thes. 87.*

Th. LX.

Enim verò quocunq; tandem modo injuriarum poenali ju-
dicio agatur, condemnatum suo nomine, ut & extra iudicium dato
pretio pactum, ne secum ageretur, infamia manet. *§.2. Inst. de pœn.*
temerè litigant. *l.6. §.2. & seq. D. de his, qui notant infamia:* & licet
ab interpretibus multæ cautelæ traditæ sint, quibus infamia evitari
possit,

possit, de quibus Gaius 2. obs. 102. & seq. Wefenb. ad tit. de his, qui no-
tant infamia in fine: paucæ tamen videntur solidæ & verae: estq;
omnium optima ac tutissima cautio & ratio vitandi infamiam, vi-
tare ipsum delictum, uti eleganter ait Rittershusus ad §. 10. Inst. b.t.

Th. LXI.

Extinguitur injuriarum actio i. remissione, eāq; vel expres-
sa, quæ maximè fit conventione partium, per pactum (cilibet, trans-
actionem & jusjurandum. l.11. §.1. vers. proinde l.5. §.8. D. h.t. l.17. §.1.
l.27. §.4. D. de Partis. vel tacitæ, quæ rursus colligitur cùm ex simpli-
ci taciturnitate, si injuriam passus cam statim ad animum non re-
vocaverit, sed dissimulárit. §. fin. Inst. b.t. l.u. §.1. D. eod. tūm ex fa-
ctis, quæ injuriæ gratiam factam esse arguunt: qualia sunt familia-
ris salutatio, colloquium, convictus, manuum junctio, osculum, &c.
ab eo, qui injuriam accepit, ultiro ac motu proprio, non occasione
ab alio præbita & quasi ex necessitate profecta. Schneidw. ad §. fin.
Inst. b.t. n.7. Bachov. ibid. Wefenb. in paratit. ad b.t. quanquam inju-
riæ, sive expresse sive tacite remissa, damnum & id, quod interest,
non censeatur remissum. Wefenb. d.l. Bocer. d. diff. ih. 77.

Th. LXII.

Sed an etiam pater injuriam, filiofam. illatam, quam & suo
& filii nomine perlequi potest. l.41. D. h.t. in præjudicu[m] filii remit-
tere & donare valet? Adfirmatur, nisi persona patris sit vilis, & ab-
jecta, filii verò honesta. l.17. §.12. & seq. D. h.t.

Th. LXIII.

Exspirat injuriarum actio 2. tempore: rei quidem persecu-
toria, quæ ad reclamationem agitur, spatio 30. annorum. pr. Instit.
de perpet. & tempor. act. Schultz. in synopsi ad b.t. lit. I. Bocer. d. diff.
thes. 72. poenalis verò prætoria anno, eoq; non continuo, uti mul-
ti statuunt, sed utili. l.14. §.2. D. quod metus causa. Suth. diff. 16. ap. 68.
Bachov. ad Treutl. 2. diff. 30. tb. ult. lit. G. Gail. 2. obs. 105. Myns. 5. obs. 17.
sed

sed quæ ex jure civili specialius sic dicto descendit, perpetua est,
d.pr. Institut. de perpet. & temporal. action. Sutholt, d. dissert. aphor.
70. Treutl. d.l. ibid. Bachov. Mysl. obs. 84. nisi publicam vindictam
persequatur: tunc enim tantum 20. videtur durare annos; sicut
& cætera publica judicia regulariter. l. 12. C. ad leg. Cornel. de fals.
Bachov. ad §. fin. Inst. b.t. & ad Treutl. d.l.

Th. LXIV.

Injuriarum autem actio, sive rei persecutoria, sive poenalis
fir, semel judicio inclusa per litis contestationem, salva permanet,
&, quemadmodum reliqua actiones, ad 40. annos extenditur, ex
eo numerandos, ex quo novissima processit cognitio, postquam
utraq; pars cessavit. l. unic. §. i. in fin. C. de annal. except. l. ult. in fine
C. prescript. 30. vel 40. annor.

Th. LXV.

Tollitur denique actio injuriarum morte sive ejus, qui inju-
riam fecit, sive ejus, qui injuriam passus est: neque enim vel in he-
redes vel heredibus datur. §. 1. Institut. de perpet. & temporal. action.
l. 13. pr. D. b.t. l. 20. §. 2. si quis cauit. in jud. Nisi lis jam ab ipsis per-
sonis principalibus contestata fuerit. d. §. 1. Institut. de perpet. &
temporal. d.l. 10. §. 2. si quis cauit. l. 26. l. 58. de O. & A. quo tamen
facto, criminalis injuriarum actio morte rei nihilominus perimi-
tur. arg. l. 20. D. de publici. judic. l. 1. & seqq. C. si accus. vel neg. mort.
Bocer. d. disput. tb. 69.

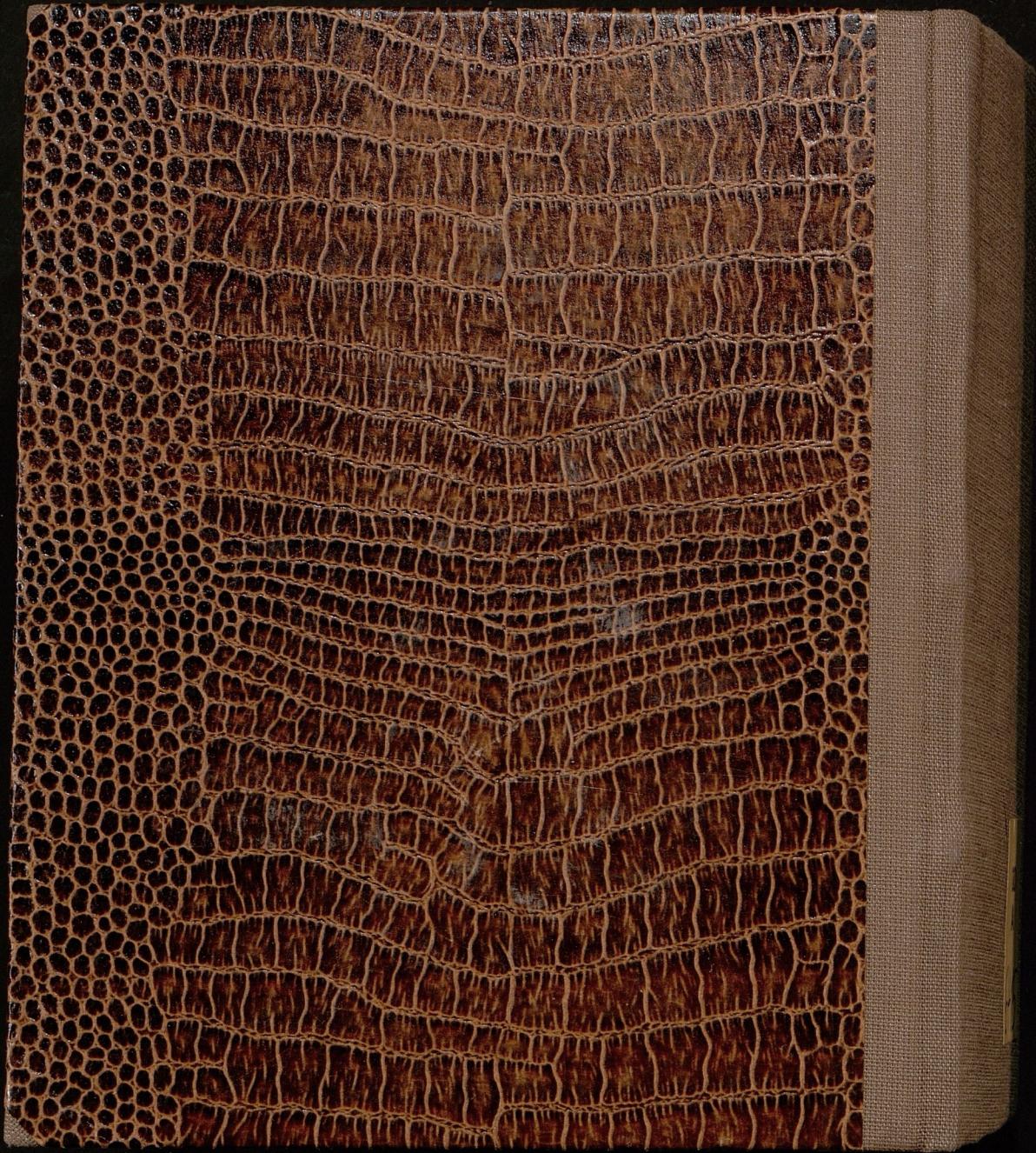
Tantum.

SOLI DEO GLORIA.

00 A 6415

WMA

WDA

B.I.G.

I. N. D. N. J. C.
G. S. 7.

Disputatio Juridica

De

INJURIIS, QUAM

Approbante amplissimo & nobilissimo
Ictorum in Illustri Academia Regio-
montana ordine,,

P R A E S I D E
ADAMO RICCIO J. U. D.
& Professore Primario, &c. Dn. præceptore & fautori
suo omnibus observantiae & honoris cul-
tu prosequendo.

Publicè examinandam exhibet
FRANCIS HERMANNUS von Puttkamer
Livonus.

In auditorio majori,

Ad diem April.

REGIOMONTI, Typis REUSNERIANIS,
ANNO MDC. IO. XLVI.

